

K Ü L Ö N F É L É K

Milyen korban, életének melyik évében rakja a szarvas a legerősebb agancsot? Írta: Dr. Ostermayer Miklós. A „trofea-kol-ler”, a modern vadászatnak a hatalmas, kapitális agancsok megszerzésére való szinte beteges törekvése, forró kívánsága ébresztette azt az élénk vágyat, azt a törekvést, hogy megállapítsuk, kikutas-suk a cervidáknak azt az életkorát, amelyben azok a legremekebb, legkapitálisabb vagy legalább is legerősebb fejdísz-t rakják. Sajnos, azonban jámbor óhajítás maradt, hogy biztosabbat tudjunk erről az ügyről, az óhaj pedig tudvalevőleg csak a gondolatnak szülője és az illetékes és illetéktelen vadismerők vagy agancsspecialisták egyike sem derítette még ki a valót. Minden maradt a régiben! Vagyis ma éppen oly keveset tudunk a szarvasféléknek, hogy így fejezzem ki magamat, kritikus koráról, mint régebben, mivel hiányzik ennek a megítéléséhez, a tárgyilagos pragmatikus dön-téshez minden kritérium, minden mérték. Hiszen mi még az ide-vonatkozó legfontosabb, legszükségesebb kritériumot sem ismer-jük, t. i. a szarvasnak, a rőtvadegyednek átlagos teljes életkorát; hogy tudnók tehát egyáltalán megállapítani azt a kort, azokat az élet éveket, amelyekben a legerősebb agancsot rakja? Vajjon a vad teste, annak alkatrészei, szervei nyujtanak-e bármily biztos tám-pontot a kornak évek szerint való pontos meghatározásához? Saj-nos, semilyent sem! Sem a külső alak, sem a nagyon megbízható jellegnek hirdetett fogazat nem nyújt biztos támpontot a kormeg-határozás helyessége tekintetében; a határok, amelyeken belül a fogazat után való becslés mozog, annyira tágak és rugalmasak, ingadozók, hogy a számszerű adatok megbízhatóságáról még távol-ról sem lehet szó. Nagy és nehéz szőrszálhasogatással és kény-szerű mesterkéeltséggel meg akarták állapítani a fogak rágófelü-letének esztendőről-esztendőre való kopását. Hangsúlyozom: egyik esztendőről a másikra! Kérdezem, egyáltalán lehetséges-e, hogy a szarvasok foganyaga oly laza szerkezetű, oly mállékony legyen, hogy évről-évre a kopás következtében oly nagymértékű változá-son menjen keresztül, hogy ezek az elváltozások a fogazatnak évfolyamonként való megkülönböztetését tegyék lehetővé? Ez sem fel nem tételezhető, sem be nem igazolható, még kevésbé okolható meg fiziológiai és anatómiai alapon! A természet nem végez ilyen kontármunkát.

Mi hasznunk volna végeredményében abból, ha az elejtett szarvas korát a fogazat után biztosan megállapíthatnók? Úgy sem tudnók azt már életre kelteni a kormegállapítással, hogy ha ki-derülne, hogy még kelleténél fiatalabb és még nem érte el a kapitális, legerősebb agancsképzéshez szükséges kort. Hiszen a szarvas élő állapotában keresünk megbízható támpontokat, ame-

lyek alapján a lelövést úgy irányíthassuk, hogy csak a legkapitálisabb, teljességgel érett trofeák kerüljenek elejtésre. Az utóbbi időben gróf Sylva-Tarouca különböző osztrák és német vadásztársulatok adatainak gyűjtésével választ keresett és a címben foglalt kérdésre: melyik életévben rakja a szarvas a legerősebb agancsát? (Wild u. Hund. 2—3. sz. 1927.) Az adatok 11 uradalom gondosan ápolt vadállománnyal bíró és kiváló, szakképzett személyzettel rendelkező területeiről származnak és valamennyi meg egyezik abban, hogy az az életkor, amelyben a szarvasok a legerősebb agancsot rakják, kb. 10—15 év körül ingadozik és a szarvas legszélso életkorhatára a 20 év körül van vagy ezt talán valamivel túlhaladja.

Hasonló eredményeket nyújtottak Salzmann Hugó vizsgálatai 16 thüringiai vadászterületen. (Wild u. Hund. 17. sz. XXXIII. évf.)

Természetesen ezek mind csak feltevések, de nem bebizonyított tények, époly kevésbé, mint ahogy von Raesfeldnek adata, hogy az ő véleménye szerint a bika csak a 20. évével (! Dr. O.) kezd kapitális agancsot rakni, sem áll tényleges, reális alapon. Ennek a kérdésnek megoldásához csak abban az esetben lehetne talán közelebb jutnunk, hogy ha a bikákat borjúkoruktól kezdve egészen a természetes kimúlásukig (végelgyengülés, betegség nélkül) lehetőleg természetszerűen berendezett fogságban tartani és gondosan megfigyelni lehetne. Azok a tényezők, amelyek az agancsfejlődést, ezt a felette kényes és érzékeny életfolyamatot oly mélyrehatóan befolyásolják, sok tekintetben teljesen ismeretlenek külső és belső hatásaikban, úgyhogy még ebben az esetben is ugyan nem kívánatos, de hatalmas módon keresztezhetik a számadásainkat, tehát akarva, nem akarva a címben feltett kérdést: mikor rakja a szarvas legerősebb agancsát? — nyitva kell hagynunk.

Nem lehet és nem is akarom kétségbevonni annak valószínűségét, hogy a gróf Sylva-Tarouca által gyűjtött és egymással meglehetősen összevágó adatok, melyek kiváló pagonygondnokok és vadászati tulajdonosoktól származnak, a tényleges viszonyokat megközelítik, sőt talán azokkal teljesen összevágának; ellenben von Raesfeld úrnak az irodalomban és gyakorlatban izoláltan álló véleményét teljességgel el nem fogadhatom. És pedig abból az egyszerű okból nem, mivel a mai trofeaeés vadgazdaságban még a legjobban ápolt területeken sincsenek 20 esztendő vagy még vénebb szarvasok és azokban mégis évről-évre kapitális szarvasok legerősebb agancsfejlődéssel kerülnek lelövésre; ez elég annak igazolására, hogy a kapitális agancsok eléréséhez nincs szükség arra, hogy a szarvasok a 20. életévüket elérjék vagy még túl is lépjék.

A MÁV Igazgatóságának idei tűzifamegrendelése. A M. Kir. Államvasutak igazgatósága a május 3-án benyújtott tűzifaajánlatok fölött döntött és az alant felsorolt 28 cégnél összesen

12.110 vagón hazai tűzifát rendelt meg.

A következő cégek kaptak megbízást:

1. Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt., Budapest, 3351 vagónra;
2. M. Kir. Erdőigazgatóság, Miskolc, 1100 vagónra;
3. Magyar Általános Kőszénbánya, Budapest, 850 vagónra;
4. Winter Hermann Rt., Budapest, 750 vagónra;
5. gróf Esterházy Pál uradalma, Réde, 720 vagónra;
6. Hercegprímási uradalmak főerdőhivatala, Esztergom, 550 vagónra;
7. Polgár-testvérek fakereskedelmi rt., Budapest, 500 vagónra;
8. Hönig Mór, Budapest, 430 vagónra;
9. Vágó Jenő, Budapest, 360 vagónra;
10. Zelbr Károly, Budapest, 360 vagónra;
11. Sztropek Mátyás, Pécs, 317 vagónra;
12. Belügyminiszteri önkormányzati szervek, Tompa, 300 vagónra;
13. Nagyvárad latin szertartású káptalan erdőhivatala, Bagamér, 270 vagónra;
14. Bródy Sándor, Miskolc, 234 vagónra;
15. özv. Horváth Miklósné, Bögöte, 232 vagónra;
16. Egri Hordó- és Faárugyár Rt., Eger, 220 vagónra;
17. Strém Károly, Nagykanizsa, 210 vagónra;
18. Engel Zsigmond, Budapest, 189 vagónra;
20. Tiberius Rt., Budapest, 170 vagónra;
21. Halmos Herz és Waldner, Miskolc, 158 vagónra;
22. Maróthy István, Káld, 107 vagónra;
23. Slavonia Magyar Faipar Rt., Budapest, 100 vagónra;
24. Kertész Zoltán, Miskolc, 100 vagónra;
25. Kun Nándor, Keszthely, 100 vagónra;
26. Főhercegi uradalom, Sátorhely, 100 vagónra;
27. dr. Pető Ernőné, Szombathely, 82 vagónra;
28. Polacsek I. és fia, Monor—Budapest, 50 vagónra.

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

A m. kir. földművelésügyi miniszter dr. Saád Andor m. kir. egészségügyi tanácsos, erdészeti kincstári orvost kiváló és hasznos szolgálatainak teljes elismerése mellett saját kérelmére 1932. évi június hó végével végleges nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Matusovits* Péter miniszteri tanácsost buzgó és eredményes szolgálatainak legteljesebb elismerése mellett saját kérelmére 1932. évi július hó végével végleges nyugalomba helyezte.

A magyar királyi földművelésügyi miniszter áthelyezte *Biber* Gyula m. kir. segéderdómérnököt Egerbe és beosztotta az ottani erdőhivatalhoz, *Olasz* János m. kir. erdómérnököt pedig Pétervásárára és megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével.
